

Élet és Evangélium

AMATŐR — PROFI?

Amikor a *Bohócokat* megnéztem, eszembe jutott első, gyerekkori cirkuszi emlékem. Valamilyik világhírű cirkuszt jutott el abba a vidéki városba, ahol éltünk. Szüleimmel s egy nagy baráti körrel mentem el az előadásukra. A szünetben határtalan lelkesedéssel idégettük aztán a produkciókat. Az egyik idősebb barát fanyar képpel hallgatta szavunkat. „Neked nem tetszett?” „Mi különös van benne? Ezeknek ez a mesetárságuk.”

„A jótett addig értékes — elmélkedett nemrég egy kedves és kiváló barátom —, amíg valamilyen belső ellenállás legyőzése árán kell megvalósulnia. Amint foglalkozásá válik, rutinná szürkül, egyszerűen értékét veszíti. Ha egy családtagot betegségében ápolunk, vissza-visszahőkölve az ápolással járó megaláztatásoktól, de mégis fáradhatatlanul: hőstettet viszünk végbe. Egy professzionista betegápolónak ugyanezek a mozdulatok a foglalkozásához tartoznak. Nem érzi őket megaláazónak, fizetést kap értük, könnyen, belső ellenállás nélkül végzi őket: nincs is különleges erkölcsi értéke tetteinek.”

A fanyar képpel elejtett megjegyzés s a hosszabb gondolatmenet nagyon jellemző korunkra, mely talán az élet minden területén gyanakodva és elutasítóan tekint a „*profi*”-ra, s igazán az *amatőr* teljesítményeit értékeli.

Pedig ez a szemlélet számon kívüli vagy valami igen-igen fontosat. Az *amatőr* egy-egy teljesítménye, jótette valóban nagyobb értékű lehet a professzionista egy-egy produkciójánál. De a „*profi*” az egész életét (egyetlen életét) ráette arra, amibe az *amatőr* csak bele-beleköstöl. Ennek az egész életet átfogó teljességnek aztán új, egészen sajátos értéke támad.

Kétségtelen, hogy a „*profit*” fenyegeti az elszürkülés veszélye. Az, hogy az első nagy elszánások, valóban teremtő kedvből született lépések után önmaga epigonjaként éljen, minden további gondolkodás, küzdelem nélkül, egyszerűen csak sodródva abban a mederben, amelyet életének valaha megásott. De *amatőr*kedésből mégsem kerekedik ki igaz emberi élet! S a professzionizmus kísértései viszont nem legyőzhetetlenek.

Az emberi életben nem érvényes a newtoni fizikai tétel: az egyenesvonalú, egyenletes mozgás megmaradásához is új meg új elszánások szükségesek, az élet megannyi rakétarobbanása, s az életet átfogó odaadás hűsége: ezeknek a rakétarobbanásoknak a sorozata. A hűségben élő ember éppen nem tétlenül sodródó hordalék, hanem tevékeny, sőt leleményes, mint a hűség-hőse-Ulisszész.

Jézusnak volt szeme és szíve ahhoz, hogy észrevegye és nagyra értékelje az *amatőrök* alkalmi jótetteit. Megdicsérte például az „*irgalmas*” szamaritánust, és elmarasztalta mellette a papot meg a levitát, akikhez foglalkozásuk szerint (ha annak igazi tartalmát átlátják) jobban illett volna az a jótett, amelyet végül a szamaritánus vállalt helyettük. De ugyanaz a Jézus tanítványait a szeretetnek nem *amatőr*jeivé, hanem professzionistáivá akarta tenni. Egész életüket igényelte, életformát, közösséget alakított ki számukra. Ő maga is a szeretet professzionistája volt: egész életét ráette az Atya üdvözítő tervének megvalósítására, és el is mondta magáról, hogy „senkinek sincs nagyobb szeretete annál, mint aki életét adja barátaiért”.

Amatőr vagy *profi*? *Áki Krisztusé*, az arra hivatott ma is, hogy a professzionisták egész életét átfogó odaadásával beálljon a jó szolgálatába. Bérért? Mindenesetre nemcsak a szeretet spon-tán, alkalmi lökéseitől vezetve, hanem annak a *hitnek* az erőterében, amely tisztázza, hogy a lét központja a szeretet, s hogy a mi gyöngye jószágunk csak követe, szolgálja Isten Jóságának.

„Nagy áron vétettek meg, nem vagytok a magatokéi” — írja Szent Pál. „Egészen Krisztuséi vagytok” — visszhangozza egy nemzedékkel később Antiochiai Szent Ignác. Ezért kell, hogy a keresztény ember: családi élete, hivatásbeli szolgálata különbözzék azokétól, akik az emberi együttélés szabályait nem a szeretetből, hanem csak valamiféle „társadalmi szerződésből” vezetik le — tudatosan vagy öntudatlanul. Hivatásunk arra szólít, hogy professzionisták legyünk; vállalva és napon-ta új erőfeszítéssel legyőzve a professzionista élet belső kísértéseit. Tegyük a jót egész életünk odaadásával, hűségével, a szerzett gyakorlat — „szakértelmével”, de ugyanakkor — lehetőség szerint — mégis az *amatőrök* fiatal alázatával és örömeivel.

TÓTFALUSY ISTVÁN